

מ ר ט י כ ל מ.ט.ט. 16/ג

מישיבת ועדת השרותים הצבוריים, שהתקיימה
ביום ג', ה' במדר ב' תשי"א - 13.3.51,
שעה 9.15.

חברי הועדה:

נורחיים:

- היו"ר א. רקנטי
- ג. טברסקי
- ד. נצר
- י. קנב

מוזמנים:

- מ. לנדוי - מנהל משרד הסעד;
- מ. קרמר - מטעם "
- מ. יפת - "

היו"ר א. רקנטי:

אני פותח את הישיבה.
נתחיל בסדרת השאלות על מה שמסמנו
בישיבה האחרונה ממנהל משרד הסעד, ומר לנדוי, על פעולות משרד הסעד.

י. קנב:

יש לי הצעה טכנית: לדעתי, הצעת התקציב שהוגשה לנו היא בלתי ברורה. צורת ההצעה היא צורה סנדטורית. הייתי מאיע לטפח טבלא, כי טבלא אפשר לקבל הושג במידה יתרה; וכמו כן יש להכין טבלא עם פרוט על כוח האדם. ועוד: יש להכין טבלא על היקף הפעולה, כמו למשל: ענף כמו טפול סוציאלי - מטפלות כך וכך עובדות וכו'. לדעתי, הצעת התקציב כפי שמסרד הסעד הגיש תהיה טובה רק למבקר המדינה.

מ. לנדוי:

מנהל משרד הסעד
אנו מכינים את ההצעה לפי מתכונת משרד האוצר.

א. הכרמלי:

אבקש את סליחתכם, חברים, על גישתי אל הדברים שאומר פה בפניכם:

סעיף הנסיעות והאט"ל במשרד הסעד בסכום של 100 אלף לירות, נראה לי כסכום מופרז. כשאני רואה סכום כזה, אני בא לידי שאלות שונות: כמה זמן אנשים נמצאים בדרכים; וכמה שעות אנשים נמצאים בנסיעות. לדעתי, זה בזבוז גדול של כוח אדם שאיננו נדמה לי שנוסעים יותר מדי. ואני אומר: עם כל מגרעותיה של

א. הכרסלי:

ממשלת המנדט, בהוג היה שפקיד ממשלתי לא יכול היה לנסוע ממקום למקום מבלי שהיה לו אישור על כך.

אקח את המעיף השני - סלגרמות. זה עתה ספרתי שבכדי להזכירני לאספה נשלחו אלי מספר סלגרמות. לדעתי, סלגרמות זה דבר יקר. ואני קורא לזה "דמוקרטיה תקציבית". נוהגים כך גם במוסדות אחרים ולא רק במשרד הסעד. נדמה לי שזה ליקוי גדול במשרד הסעד, וזה בזבוז יוצא מן הכלל. ודוקא במשרד הסעד היו צריכים להמנע מבזבוז זה.

כמוכן, חברים, שאני מאד מעריך ומחשיב את העבודה הסוציאלית כמלוא האחריות, ובתחילת דברי בקשתי את סליחתכם על גישתי זו.

כעת, ברצוני לעבור לשאל אחשתן מעצמי סקיצמים סימינריון סזורז כירושלים? אין זה נכון שפין. לדעתי, אם הותר דבר זה בכל רחבי הארץ, טדוע לא יותר גם לירושלים?

אסיים בטסיסטיקה של מקרים סוציאליים ברצוני לדעת, כמה מקרים סוציאליים מקבל כל עובד סוציאלי? לפי דעתי, אילו היתה סטטיסטיקה כזו, היינו יכולים לקבל תמונה ברורה מכל המקרים הסוציאליים שהגיש משרד הסעד. לעתים, המקרים אינם קשים ביותר כפי שמסערים. אבל, אצלנו נוהגים לפי מנהג הנקרא רצון לקבל צדקה, אשר הוא מפותח מאד כאן.

חברים, ברצוני לדעת, איך מתקנים את הדברים הללו? אני מעוניין לקבל תשובה.

ג. טברסקי: נדברי ברצוני לעמוד על כמה מעיפים אשר לדעתי, הם נראים לי כחסרים בהצעת התקציב.

בישיבה הקודמת דברנו על מפעלה של גב' פרייר, ואמרתם שזהו מפעל העובד באופן עצמאי; המפעל כשלעצמו איננו גדול אבל הוא חשוב. מתוך נסיוני בעבודה, ברצוני לומר, שנעזרתי רבות במפעלה של גב' פרייר בסדור ילדים, סדור ילד עולה 20-21 לירות; ואת ההפרש משלמת עיריית חיפה, וזה בסכום של 8-11 לירות. לדעתי, היה כדאי לעשות נסיון שאת בהירת הילדים וחלוקתם ייעשו ע"י המרכז שלנו.

ברצוני לעמוד על עוד כמה דברים הנראים לי כחסרים: היה כדאי שהמרכז יכניס בחלקו: (א) עידוד הילודה, אמנם קיים אצלנו נוהג יפה, אשר ראש הממשלה מעניק פרס של מאה לירות לילד העשירי הנולד במשפחה. אך לדעתי, אין זה פותר את הבעיה. אנו, בעיריית חיפה, למשל, הצענו שכל ילד הנולד במשפחה מחוסרת אמצעים, יקבלו בצורה סטלית, חביגה לתינוק, ו-10 ימי מנוחה ליולדת, הייתי מציעה שמשרד הסעד יצא ביזמה כזו בשיתוף פעולה עם משרד הבריאות.

(ב) קרן סטיפנדיות: גם דבר זה חסר לנו. אמנם חוק חנוך חובה נהוג אצלנו, אך שוק זה מאפשר לימוד רק בבתי-ספר עממיים; מבצעי שישנם ילדים רבים הגומרים ב"ס עממי, והנם בעלי כשרונות, אינם יכולים להמשיך את לימודיהם בבי"ס תיכוני או מקצועי מחוסר מספיק. ולכן, אני מציעה, שתהיה קרן סטיפנדיות לילדים מחוסרי אמצעים להמשיך לימודיהם. עיריית חיפה, למשל, הקציבה 100 סטיפנדיות חנוך. דבר זה מקל הרבה מאד על הילד. ברצוני לציין שהארץ משוועת ללימוד מקצועי.

ג. טברסקי:

(ג) כמו כן הייתי מעונינת לטווע כמה

פרטים על הפוליטיקה הסוציאלית

שאנו מנהלים, כגון: מהו האחוז הסוציאלי שהעיריות נותנות.

(ד) ברצוני לדעת אם משרד הסעד עשה

צעדים איזה שהם בקשר להזנת ילדים.

(ה) ביחס לילדים במוסדות, הייתי רוצה

לדעת, מהו הנוהג לסדור הילדים

במוסדות; ומהו התקציב, אני מעונינת לקבל נתונים על המסלול של המחלקה לסדור ילדים. האם תקציב זה צימן בצורה אינדיבידואלית?

(ו) כפי שמענו פה על הקשיים שהעובדות

הסוציאליות נתקלות, בתחבורה וכו',

וכמו כן על חוסר בעובדות סוציאליות. ברצוני לדעת טווע חסרות עובדות? כי לדעתי אפשר להשיג עובדות. ועוד אני חושבת, שאם חוק גיוס בנות דתיות יעבור בכנסת - ויש להניח שהוא יעבור - הייתי מאיעה למשרד הסעד על סמך חוק זה, להגן על הבנות הללו בהעסקתן בעובדות סוציאליות ומדריכות סוציאליות, כי לאמתו של דבר, משרד זה עומד נוכח מחסור בעובדות.

(ז) בהצעת התקציב אני רואה מסבחים -

100 אלף ל"י. ברצוני לציין סעיה

זה אינו ברור למדי. על כן הייתי מבקשת למסור פרטים נוספים בקשר לזה.

ד. נצר:

יש לי כמה הערות ושאלות בקשר לסקירה

שמענו בישיבה האחרונה ממך לנדוי.

ברצוני להעיר שבהתאם לדבריי שנאמרו בסקירה זו, יש לתת הערכה מיוחדת על העבודות הגדולות והנאות שבוצעו במסח זה.

לאחר שטר האוצר הציע מה שהציע בנאומו

בכנסת על התקציב, נראה לנו שלמעשה יש למשרד הסעד תקציב עד חודש אוגוסט,

לא אעמוד על סעיפי הנסיעות והאש"ל

שבהצעת התקציב, כי יודעת אני שהעובדות מכתמות רגליהן למקוטות סדוקקים ונתחבורה היא קשה מאד; אף אם נחשוב על מכוניות בזמנת - הבעיה לא תיפתר, כי אותה מכונית הנוסעת לדרום לא תוכל לשרת בצפון הארץ. כמו כן אנו יודעים שיהיה אפשר לקחת מתקציב של סעיה אחד לטובת סעיה שני.

בין היתר, אני מוצאת סעיפים המעניינים

אותי ביותר, כגון: עבודת מבחנים; מחקרים שונים השייכים בעיקר לגיל הנוער. וכאן ברצוני להתפכח ולציין, שקיים עוד משרד העוסק בעניינים אלה הלא הוא משרד החנוך, אך אינני יכולה לומר בבטחה שיש כאן כפילות משום שאינני בטוחה אם ענין זה שייך למשרד החנוך או למשרד הסעד. ועל כן אני אומרת, שדבר זה מוכרח להופיע באופן מרוכז ובמקום אחד. ועוד סעיה אקח לדוגמה - "המלחמה בעזובה ובעבריינות" - ברור שדבר זה שייך לוועדת החנוך. יושבים כאן אתי 2 חברים המשתתפים בישיבות ועדת החנוך, ואני באמת שמחה שאנו דנים על ענין זה כעת, כי בעוד שעה תתחיל ישיבת ועדת החנוך, ואנו נעביר לשם את הענין הנדון. על כן ברצוני לטווע פרטים בשטח זה על עבודת התאום.

(ב) החברה טברסקי דברה על סדור ילדים באמצעות

המרכז. לדעתי, סדורם מוכרח להיות דרך הרשויות המקומיות ולפי חלוקה.

דבר שני בענין זה, אשר הוא לא נראה לי

ביותר, והוא שעבודת המשרד בשיתוף עם ארגונים הפשיים הולכת ומצטמצמת. ברצוני לומר שאבכי השתתפתי בכינוס לעבודה סוציאלית, ושם נוכחו באי-כח 50 מדינות. הכינוס היה מוקדש בעיקר על דבר אחד: כיצד לתאם עבודה ממסלתית

ד. נצרי:

עם עבודות חפשיות אחרות; כמו כן דובר על פיתוח סוציאלי, וכל המסלחות עמדו על ערכו של הפיתוח, וחפשו דרך של עבודה חופשית של ארצונים חופשיים מתוך גישה אישית וחברתית. וכאן, אצלנו, ישנה שאלה הרבה יותר דצינית: כל משרד ומשרד ממסלתי חושב כי צד לשאוב כסף מהצבור, וכידוע, ליהודים ישנה נטיה לעבודה סוציאלית. ברצוני להזכיר לחברי הועדה שעד היום לא הוקמה מועצה סוציאלית על מנת להוועץ אתה על דרכי העבודה הסוציאלית.

(ג) ביחס למפעלה של גב' פרייר, ובהתאם להסברה ששמענו על טפעל זה, ברצוני לדעת, ראשית, במה מתבטא כוחו של טפעל זה? יודעת אני שעירית תל-אביב נותנת רסיון על יום סרט עבור טפעל סוציאלי, וכי הרסיון אינו ניתן באם הגוף המבקש הוא בלתי-טאוסר, ומשרד הסעד רשאי לבדוק אם הגוף המבקש הנו טאוסר.

(ד) ברצוני לעמוד על הסעיף - תמיכות למוסדות: לדעתי, יש לבדוק ולראות אם המוסד זקוק לתמיכה, כי מתוך התאור האיום שתואר בעתונות על בית-היתומים, ואשר במקרה נודע עליהם ברבים, - אני מבקשת לדעת אם קיים פקוח על בתי יתומים, ובכלל אני מעונינת לקבל פרטים על העבודה הנעשית בטטח זה, כי אחרת אין כל טעם לדון על סעיף זה. במיוחד ברצוני לדעת על בית-יתומים "דיסקין", מהו מספר הנבאים, אני יודעת שתבענו חוק מיוחד, חוק בית-יתומים; ואני מציינת כי בבית-יתומים לימקין טרויים 150 יתומים במצב איום.

(ה) ביחס לעידוד הילודה - אני מהססת במקצת. כי אנו עומדים בפני עליה המונית, אמנם קיימת קרן לעידוד הילודה, וקרן זו נמצאה במצב קאסטרופלי, ועל כן ישנו מפנה ביכר בטטח זה בכל חלקי הישוב.

(ו) לא עמדתי על פרטים אחרים אשר בטאך הסעיפים, אך בכל זאת אעמוד על מספר העובדים אשר במשרד הסעד - בתוך עבודה מרכזית ישנם 450 עובדים קבועים. יש לי הרושם שמספר העובדים לא מחולק כהלכה: בטקום אחד יש יותר מדי עובדים, ובטקום אחר פחות מדי. לדעתי, שאלה זו תובעת בדיקה ותיקון. אני חושבת שמשרד הסעד צריך לתת דוגמה למשרדים אחרים בטטח זה.

היו"ר א. דמנטי:

בקשר למה שדובר בישיבה האחרונה, ברצוני לדעת:

(א) מה הם האחוזים של ההוצאות הכלליות ביחס להוצאות ישירות?

(ב) רציתי לשאול מה הם היחסים בין משרד הסעד לבין "הייאם"; מהו הקטר בנייהם? האם אין כאן כפילות בעבודותיהם?

(ג) קראתי בעתונות סבת-המספט אינם יודעים מה לעשות ולאן לטלוח את העבריינים הצעירים.

(ד) בקשר לחנוך עוורים, ברצוני לשאול אם לא היה כדאי לסלב את החנוך עם בי"ס לעוורים.

(ה) בקשר להלבטה והנעלה: ברצוני לדעת פרטים על הסיוע שהסוכנות מוטיטה בעגין זה, ומה היא הפרופורציה של משרד החנוך.

(ו) אני רואה שיטנה ועדה בין-משרדית, ובקשר לזה אני מעונין לדעת מה הם גבולות התאום עם כל המשרדים הללו.

היו"ר א. רקנטי: (ז) עם קריאת הדו"ח, מתקבל הרוטם שהמסרד עצמו לא סצא את הדרך שילך בה, כי בכל פעם מטניס / מוסיפים סעיפים חדשים. אתן דוגמה: הסעיף הדרכה לילד וכו', אלה הם דברים חדשים; ונדמה לי, שהמסרד מסתדל למצוא דרכים חדשות.

(ח) בענין החולים הכרוניים, ראיתי שמסרד הסעד מטפל בהם. ברצוני לשאול, אם גם במחלות המין מסרד זה מטפל.

ג. סברסקי: מסרד הבריאות מטפל בחולים ממין זה.

היו"ר א. רקנטי: ישנן שקיימת ועדה שיוחדת למחלה זו.

(ט) כמו-כן ידוע לנו שהעיריות נותנות רסיון ליום סרט למטרות סוציאליות, ולפעמים מנצלים את הענין בסביל יחידים ולא, כאסור, למטרות סוציאליות. גם בטח זה אני מעונין לשמוע פרטים.

(י) אני מוצא בין שאר הסעיפים - "הוסטלים" לאנשים הנמצאים בלילות בגנים, האם הכוונה היא רק לסבוגריים?

א. הכרמלי: לפי דעתי, ישנם 23 סעיפים המפורזים פה ושם בהצעת התקציב. ותהיה דו-עבודה רבה באם אעבור על כל הסעיפים הנ"ל בעצמי. ולכן הייתי מבקש לרכז את 23 סעיפים אלה.

ועתה, תרשו לי לשאול שאלה אחת בלבד: מהו התקציב הטיניסלי הדרוש למסרד הסעד? כלומר, באיזה סכום המסרד מסתפק. כי כל סכום התקציב המוצע כאן לא יינתן בלאו הכי.

מר יפת: מסעם מסרד הסעד. תרשו לי להבהיר לכם את הדברים שבתם נבעתם. אתחיל בסעיף נסיעות: בעיה זו הגיעה לידי מסרד, כי אילו היה לנו כסף לא היה עוזר לפתור את הבעיה. אסור לכם 2 עובדות: שלטון התקיימה אספה של המפקחות תל-אביב, ובאספה זו הוחלט להפסיק את העבודה מטעמי תחבורה בלבד. ישנן עובדות המבצעות חצי יום על מנת להגיע למקום עבודתן. שרות הנסיעות עובד בקו יפו-תל-אביב, או תל-אביב-חצפה וכו'. ומסרד הסעד אינו מרשה לעובדות להשתמש בטוניות. וכך הן מבזבזות את רוב זמנן בתור בתחנת אוטובוסים. השתדלנו לקבל זכות עדיפות בלי תור, אולם עד היום לא קבלנו זכות זו. וכך הן מחכות שעה, שתיים ואפילו שלוש, עד שהאוטובוס יוצא למקום כמו יהודיה, ראס-העין, סגדל-גד ועוד, כי בקוויים אלה האוטובוסים יוצאים בסעות טונייטות.

באגף הכללי עובדות 61 מפקחות. רוב המפקחות הן נשים סבוגרות, ודוקא הן נתקלות בקשיים עצומים בשטח התחבורה. וכך הן החליטו להגיש תזכיר שהן תפסקנה את עבודתן בגלל התחבורה עד אם לא יקלו בנסייעותיהן. בפרוזדור ירוסלים, למשל, יש סנדר וחצי הסיועד לעובדות סוציאליות. אפרט את דברי, חצי סנדר פרוטו שהסנדר לוקח עובדים גם ממסרדים אחרים.

ג. סברסקי: ברצוני לדעת על גורל ההחלטה שהחלטנו בזמנו, לפנות לארגון העבודה באמריקה בבקשה לשלוח לנו סני ג'יפיים.

מר יפת:

לא פנינו.

במעברות עובדות 12 עובדות עם ספקת ראשית ומפקחת מסנה. בשבוע שעבר, למשל, היה עלי להיות באחת המעברות. בשעה 11.00 לפנה"צ הגעתי למעברה, ומצאתי שם 3 עובדות בלבד, כי שאר העובדות עדיין לא הגיעו.

על

ברצוני לענות /שאלה שנשאלתי כאן: במעברה לא גרים לא סורה, לא רופא ולא עובד סוציאלי, כי אף אחד מהם אינו טוכן לגור בתנאי שיכון יסל אוהל וכו', מלבד הצבא.

אותו פתרון שחשבו עליו בזמנו - לרכז את המכוניות, וכל רופא או אחות או עובדת יבואו למקום ריכוז המכוניות על מנת לנסוע למעברות - לא יצא לפועל ונראה שענין זה לא הצליח.

ובכן, כזהו מצב התחבורה במסדרנו.

מר קרמר:

מטעם משרד הסעד

הגשנו הצעה לרכיסת 12 מכוניות.

מר יפת:

בהיה מאושרים במקרה סנקבל את 12 המכוניות

א. הכרמלי:

כמה יעלה להחזיק את המכוניות?

מר קרמר:

אנו נחייב את העובדות הסוציאליות ללמוד לנהוג.

מר יפת:

אני טוכן להראות לכם חלופי מכתבים שהיו ביני לבין הסד, ואשר באחד מהם ציינתי על כפילות בעבודה במשרד העבודה, משרד החנוך, נפגעי סלחמה, משרד החקלאות וכו', לדעתי, מכתבים אלה יעזרו בהרכה טובנים.

בכון הוא שבכל שנה אנו קובעים שיטה אשר לפיה אנו הולכים. אולם, מדי חודש אנו מסנים את השיטה, וזה כמובן תלוי במקום הקליטה, מצב הקליטה, המצב הכלכלי ומצב העולים שחדלו להישא עולים.

כמו כן אנו שואפים לקבוע לנו חלוקה מ-30 עד 40 אחוז לתנודות, וזוהי השיטה שעל פיה אנו נוהגים; אך התנאים האובייקטיביים הם, למעשה, שמבטלים את האפשרויות הנ"ל.

הגנ"ר א. רקנטי:

אני מציע לדחות את מתן התשובות לישיבה הבאה מפאת חוסר הזמן.

מר לנדוי:

מנהל משרד הסעד

כמובן, שהזמן שנשאר לי, רבע שעה, אינו מספיק כדי לענות על כל השאלות שנשאלו כאן. ואני מסכים לכך שבשבוע הבא אסיב עליהן.

ביחס לטיפול בנוער עברייני, אני מציע, להזמין סרצה מיוחד אשר הוא ירצה בפניכם על בעיה זו.

ד. נצד:
אני מציעה סעודת היום נזמין את מנהלי
מסדדים טונים, כמו: מסדד הבריאות,
טיפול בילד, הזנת ילדים ועוד; וכמו כן אני מציעה שתיקבענה שתי
ישיבות בסבוע.

הישיבה נסתיימה בטעה 1.00